

Asia: VN/33945/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta**

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Rikosseuraamuslaitos nostaa esityksestä kolme kokonaisuutta (Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset, Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset, Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset), jotka erityisesti vaikuttanevat vankiloissa järjestettävään lukiokoulutukseen.

#### **2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset**

Esityksen mukaan tiedonsiirtoa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen välillä lisättäisiin niiden opiskelijoiden osalta, joilla on perusopetuksen päättyessä ollut voimassa oleva erityisen tuen päätös. Rikosseuraamuslaitos näkee tämän tarpeellisena, mutta haluaa muistuttaa, että erityisesti vankiloissa on aikuisopiskelijoita, joiden oppimisvaikeuksia ei ole koskaan tunnistettu.

Esityksen mukaan oikeus erityisopetukseen syntyy vasta, kun 1) on todennetut oppimisvaikeudet tai muut syyt ja 2) oppimisen tuki yleisellä tasolla ei ole riittävää. Rikosseuraamuslaitos pitää tärkeänä, että todennetut oppimisvaikeudet tai muut syyt määriteltäisiin täsmällisemmin, jotta turvataan opiskelijoiden yhdenvertainen oikeus erityisopetukseen. Rikosseuraamuslaitos on kuitenkin huolissaan siitä, kykenevätkö nykyiset koulutuksen järjestäjät tarjoamaan riittävästi vankiopiskelijoiden tarvitsemaa tukea vankilaolosuhteissa.

#### **3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset**

Rikosseuraamuslaitos esittää, että rahoitusjärjestelmän uudistuksessa huomioitaisiin vankiloissa järjestettävän lukiokoulutuksen erityisyys. Rikosseuraamuslaitoksen näkemyksen mukaan vankilaopetuksesta vastaaville koulutuksen järjestäjille tulisi maksaa korotettua yksikköhintaa, jotta lukiokoulutus olisi aidosti saavutettavaa myös vankiloissa.

Vankiloissa lukiokoulutuksen järjestäminen on huomattavasti kalliimpaa kuin vankilan ulkopuolella, koska vankiloissa ryhmäkoot ovat hyvin pieniä. Tällä hetkellä osa lukiokoulutusta suorittavista vankiopiskelijoista joutuu opiskelemaan pääsääntöisesti itsenäisesti ilman opetusta. Tämä on haaste, sillä vangeilla on tutkimusten mukaan muuta väestöä enemmän erilaisia oppimisvaikeuksia, joten he tarvitsisivat erityistä tukea sekä kattavasti lähiopetusta. Samassa opetusryhmässä saattaa olla hyvin eri tasoisia ja eri opintojen vaiheessa olevia opiskelijoita, mikä tuottaa oman haasteensa opetukselle.

#### **4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset**

-

#### **5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset**

Esityksen mukaan ylioppilastutkintoon sisällytettäisiin taito- ja taideaineiden koe, jonka suoritustapaa kehitettäisiin nykyisten lukiodiplomien pohjalta. Esityksessä tulisi tarkentaa, kuinka uudistus vaikuttaa aikuisten lukiokoulutukseen, sillä nykytilanteessa taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille suunnatun oppimäärän mukaan. Rikosseuraamuslaitos pitää tärkeänä, että taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen suorittaminen mahdollistuu aidosti myös aikuislukioiden opiskelijoille. Rikosseuraamuslaitos on kuitenkin huolissaan siitä, kuinka taito- ja taideaineiden opetus käytännössä mahdollistetaan vankilaolosuhteissa, jotta vankiopiskelijat ovat yhdenvertaisessa asemassa muiden opiskelijoiden kanssa.

#### **6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset**

-

#### **7. Muut kommentit**

-

Lokasaari Heidi  
Rikosseuraamuslaitos